

RP 156/2010 rd

Regeringens proposition till Riksdagen med förslag till lag om barnskyddsenheter som lyder under Institutet för hälsa och välfärd

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås det att det stiftas en lag om barnskyddsenheter som lyder under Institutet för hälsa och välfärd. De bestämmelser som gäller statens skolhem ska överföras från förordning till lag. Också bestämmelser om fängelsets familjeavdelning, som inledde sin verksamhet 2010, ska ingå i lagen.

Enligt propositionen hör även den i barnskyddslagen avsedda allmänna styrningen, ledningen och övervakningen av fängelsets familjeavdelning till Institutet för hälsa och

välfärd. I stället för särskilda direktorer för varje skolhem ska det enligt förslaget finnas en enda gemensam direktion för statens skolhem och fängelsets familjeavdelning. Propositionen innehåller dessutom bestämmelser om verksamhetens innehåll, personalstrukturen och valet av personal.

Propositionen hänför sig till budgetpropositionen för 2011 och avses bli behandlad i samband med den. Lagen avses träda i kraft den 1 januari 2011.

INNEHÅLL

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL	1
INNEHÅLL	2
ALLMÄN MOTIVERING	3
1 INLEDNING.....	3
2 NULÄGE	3
2.1 Statens skolhem.....	3
2.2 Fängelsets familjeavdelning.....	4
2.3 Bedömning av nuläget	4
3 MÅLSÄTTNING OCH DE VIKTIGASTE FÖRSLAGEN	4
3.1 Målsättning.....	4
3.2 De viktigaste förslagen.....	4
4 PROPOSITIONENS KONSEKVENSER	4
4.1 Ekonomiska konsekvenser	4
4.2 Konsekvenser i fråga om organisation och personal.....	5
5 BEREDNINGEN AV PROPOSITIONEN	5
DETALJMOTIVERING	6
1 LAGFÖRSLAG	6
2 SAMBAND MED ANDRA PROPOSITIONER.....	7
3 IKRAFTTRÄDANDE	7
4 FÖRHÅLLANDE TILL GRUNDLAGEN SAMT LAGSTIFTNINGSORDNING	7
LAGFÖRSLAG	8
Lag om barnskyddsenheter som lyder under Institutet för hälsa och välfärd.....	8

ALLMÄN MOTIVERING

1 Inledning

Från och med den 1 mars 2010 överfördes fattandet av beslut om placering av barn i fängelse tillsammans med en förälder som är häktad eller avtjänar fängelsestraff från fängelsevårdsväsendet till barnskyddsmyndigheterna. Beslut i fråga om barn som placeras i fängelse tillsammans med en förälder fattas enligt samma principer som i fråga om andra barnskyddsklienter. Under det första året som verksamheten pågått har staten stått för alla kostnader. Från och med 2011 svarar kommunen för kostnaderna för verksamheten på motsvarande sätt som vid andra placeringar inom barnskyddet.

Justitieministeriet har tillsammans med social- och hälsovårdsministeriet grundat en styr- och uppföljningsarbetsgrupp för att följa upp verksamheten vid fängelsets familjeavdelning och bereda nödvändiga ändringar i lagstiftningen. I samband med ändringsarbetet beslutade man på initiativ av Institutet för hälsa och välfärd och statens skolhem att förnya även skolhemmens förvaltning.

2 Nuläge

2.1 Statens skolhem

Statens skolhem har till uppgift att tillhandahålla öppenvård, vård utom hemmet och eftervård enligt barnskyddslagen samt grundskoleundervisning och yrkesutbildning eller stöd för denna. Skolhemmen främjar med sociala och terapeutiska medel och fostran barns och ungas liksom deras familjers förmåga att klara sig och stärker därmed deras egna resurser. Med samma medel främjas barnens och de ungas åldersmässiga utveckling. Staten har sex skolhem av vilka ett huvudsakligen betjänar den svenskspråkiga befolkningen. Harvialan koulukoti är beläget i Janakkala, Kasvun yhteisöt i St Michel, Lagmansgården i Pedersöre, Limingan koulutuskeskus i Limingo, Sippolan Koulukoti i Kouvola och Vuorelan koulukoti i Vichtis.

Vid sidan av det arbete som gäller undervisning, vård och uppfostran genomför man vid skolhemmen barnskyddsprojekt och utför forskningsarbete som ger erfarenheter som man kan dra nytta av också inom andra delar av barnskyddet. Eleverna placeras i skolhem med stöd av barnskyddslagen (417/2007). Om verksamheten i skolhem föreskrivs i förordningen om statens skolhem (769/1978; nedan kallad *skolhemsförordningen*).

Regleringen om grundläggande utbildning och annan undervisning i anslutning till den som ges vid skolhemmen inkluderades i lagen om grundläggande utbildning (628/1998) som trädde i kraft vid ingången av 1999. Närmare bestämmelser och föreskrifter finns i förordningen om grundläggande utbildning (852/1998), i statsrådets förordning om riksomfattande mål för utbildningen enligt lagen om grundläggande utbildning och om timfördelning i den grundläggande utbildningen (1435/2001) samt i de av utbildningsstyrelsen givna grunderna för läroplanen.

Därtill regleras skolornas verksamhet av bland andra lagen om förvaltning av utbildning som ordnas av staten och privata (634/1998) och i undervisningsministeriets beslut om direktionerna vid vissa statliga läroanstalter (384/1999), som utfärdats med stöd av den.

I skolhemmen vårdas huvudsakligen barn över 12 år. Den genomsnittliga åldern för de barn som placerats i skolhem har enligt olika undersökningar i flera år varit ungefär 15,5 år vid placeringens början. Största delen av de barn som är placerade i skolhem är 13–17 år gamla. Skolhemmens uppgift är förutom att trygga vardagen även att fostra och (åter)anpassa de unga till samhället.

Skolhemmen har också fått allt mera vårdbetonade uppgifter och har i allt högre grad börjat sköta barnens psykosociala och psykiatriska problem vid sidan av de traditionella uppgifterna såsom uppfostran, skolgång, omsorg och ledning i vardagen. Ett av de viktigaste målen för skolarbetet vid skolhemmen är att eleven ska genomgå grundskolan och få beredskap för fortsatta studier. Utgångspunkten för studierna bestäms med beaktan-

de av varje elevs särskilda behov och inlärningsförutsättningar.

2.2 Fängelsets familjeavdelning

Placering av barn i fängelse tillsammans med en förälder som är häktad eller avtjänar fängelsestraff har sedan i mars 2010 gjorts med stöd av barnskyddslagen i stället för med stöd av fängelselagen (767/2005) och häktningsslagen (768/2005). Samtidigt inrättades en familjeavdelning vid fängelset i stället för fängelseavdelningar för mödrar med barn.

Brottspåföljdsmyndigheten ansvarar för avdelningens lokal- och matkostnader och för övervakningen nattetid. De kostnader som tillkom var utgifterna för personalens löner. Kommunerna har inte debiterats för de placerade barnens vårdavgifter 2010, fastän besluten om placering fattas i enlighet med barnskyddslagen. Eftersom man så snabbt som möjligt ville inleda verksamheten utarbetades en temporär finansieringsmodell för 2010.

I praktiken är mängden barn som placeras i fängelse mycket liten. I allmänhet kommer barn till ett fängelse för att modern föder dem under fängelsetiden. Under de tre senaste åren har det dagligen funnits 4–15 (oftast 7–8) barn yngre än 2 år i fängelse tillsammans med en förälder. I genomsnitt har barn varit placerade i fängelse ungefär 7,5 månader. Familjeavdelningen vid Vånå fängelse är dimensionerad för i genomsnitt tio barn med föräldrar, dessutom har Tavastehus fängelse lokaler där tre barn kan placeras tillsammans med en förälder som är häktad.

2.3 Bedömning av nuläget

Förordningen om statens skolhem är föråldrad och motsvarar inte den nuvarande lagstiftningen och behovet av att utveckla specialtjänster. För att verksamheten vid fängelsets familjeavdelning ska kunna utvecklas och styras krävs det kunskap baserad på forskning och att tjänsterna för klienter som befinner sig i en utsatt ställning tryggas genom specialarrangemang.

3 Målsättning och de viktigaste förslagen

3.1 Målsättning

De skyldigheter som gäller de grundläggande fri- och rättigheterna enligt grundlagen utgår från att det allmänna är ansvarigt för att trygga ställningen och rättigheterna för sådana grupper som är i särskilt utsatt ställning. Man strävar efter att främja detta mål genom att trygga ett särskilt barnskyddsrelaterat stöd för de barn och unga som befinner sig i utsatt ställning och genom att utveckla den verksamhet som baserar sig på forskning.

3.2 De viktigaste förslagen

Enligt propositionen hör även den allmänna styrning, ledning och övervakning av fängelsets familjeavdelning som avses i barnskyddslagen till Institutet för hälsa och välfärd. Samtidigt överförs även de bestämmelser som gäller statens skolhem från förordning till lag.

I stället för särskilda direktioner för varje skolhem ska det enligt förslaget tillsättas en enda gemensam direktion för statens skolhem och fängelsets familjeavdelning. Propositionen innehåller dessutom bestämmelser om verksamhetens innehåll, personalstrukturen och valet av personal.

4 Propositionens konsekvenser

4.1 Ekonomiska konsekvenser

Enligt barnskyddslagen ordnar kommunen tjänsterna inom öppenvården och vården utom hemmet. På verksamhet som kommunen ordnar med stöd av 18 § 1 mom. i barnskyddslagen tillämpas lagen om planering av och statsunderstöd för social- och hälsovården (733/1992) och lagen om statsandel för kommunal basservice (1704/2009). Staten svarar år 2010 för alla kostnader för grundandet av fängelsets familjeavdelning så, att utgifter till ett belopp av 100 000 euro betalas av anslag under moment 33.03.63 (Vissa specialprojekt) och det resterande beloppet på 100 000 euro av anslag under justitieministeriets förvaltningsområde. Från och med

2011 bestäms kommunens respektive statens kostnadsansvar med stöd av de lagar som nämns 18 § 1 mom. i barnskyddslagen. Ökningen av kommunernas statsandelar med 100 000 euro har beaktats under moment 28.90.30 i statsbudgeten för 2011.

De ersättningar som tas ut hos kommunerna för användningen av fängelsets familjeavdelning kommer att prissättas på företags-ekonomiska grunder fr.o.m. ingången av 2011 på samma sätt som i fråga om statens skolhem. På verksamheten tillämpas lagen om grunderna för avgifter till staten (150/1992), och grunderna för avgifterna kommer att regleras i en särskild förordning.

Vid fängelsets familjeavdelning ska man se till att det går att ordna plats för de barn som på barnskyddsgrunder vistas hos sina föräldrar i fängelset och att verksamhet som ur barnskyddssynpunkt är av tillräckligt hög kvalitet kan garanteras. Fängelsets familjeavdelning är exceptionellt också av den orsaken att barnskyddslagen tillämpas på barnet och fängelselagen på den förälder som avtjänar sitt fängelsestraff. Bland annat riksdagens justitieombudsman har understrukt att det måste finnas tillräckligt med platser för barn för att de ska kunna vara tillsammans med en förälder i fängelset. Det har inte skett några stora variationer i antalet mödrar som föder barn under tiden i fängelset, men det är inte möjligt för familjeavdelningen att påverka variationerna i efterfrågan. Orsaker som familjeavdelningen inte kan påverka är utöver placeringsbesluten bl.a. sådana som beror på straffverkställigheten. Det dagliga antalet barn kan förändras snabbt.

Eftersom det är fråga om socialvårdsutgifter har man velat behålla kostnaderna för barnskyddsverksamheten vid fängelsets familjeavdelning under ett moment inom social- och hälsovårdsministeriets förvaltningsområde. Eftersom skolhemsverksamheten också faller under barnskyddslagen, är det ändamålsenligt att föra in barnskyddsverksamheten vid fängelsets familjeavdelning under moment 33.01.05. Anslaget under momentet får användas till att jämma ut den årliga variationen i efterfrågan på platser vid fängelsets familjeavdelning på samma sätt som i fråga om skolhemsplatserna. Kostnaderna för reformen finansieras genom en omfördelning av anslagen.

4.2 Konsekvenser i fråga om organisation och personal

I och med reformen kommer fängelsets familjeavdelning administrativt att lyda under Institutet för hälsa och välfärd. Den förenklade administrationen för skolhemmen kan i sin tur förväntas minska arbetsmängden vid Institutet för hälsa och välfärd.

5 Beredningen av propositionen

Propositionen har beretts vid social- och hälsovårdsministeriet. En styrgrupp som tillsatts av justitieministeriet och social- och hälsovårdsministeriet gemensamt har fungerat som stöd för beredningsarbetet. Propositionen har behandlats i delegationen för kommunal ekonomi och kommunalförvaltning.

DETALJMOTIVERING

1 Lagförslag

1 §. Lagens tillämpningsområde. Enligt förslaget ska fängelsets familjeavdelning vara underställd Institutet för hälsa och välfärd på samma sätt som statens skolhem. Om placering av barn vid fängelsets familjeavdelning tillsammans med föräldrar i fängsligt förvar föreskrivs i barnskyddslagen. Utgångspunkten för verksamheten är att förbereda familjen inför den tid som följer efter fängelsevistelsen. Behovet av stödåtgärder såväl under placeringen som efter den ska regelbundet utvärderas.

Paragrafens 2 mom. motsvarar 2 § i den gällande förordningen om statens skolhem.

2 §. Styrning, ledning och övervakning. Det föreslås att en bestämmelse om tillsynsorgan i enlighet med gällande lagstiftning ska tas in i lagen. Vad som är nytt är att även den i barnskyddslagen avsedda allmänna styrningen, ledningen och övervakningen av fängelsets familjeavdelning hör till Institutet för hälsa och välfärd.

3 §. Direktion. Av de skäl som anförs i den allmänna motiveringen till propositionen föreslås att statens skolhem och fängelsets familjeavdelning ska ha en gemensam direktion. Direktionen ska i sin verksamhet höra enheternas personal och Brottspåföljdsmyndigheten. Direktionen utnämns av Institutet för hälsa och välfärd för fyra år i sänder.

4 §. Reglemente. Den föreslagna paragrafen motsvarar till sitt innehåll i huvudsak 3 § 3 mom. och 4 § 2 mom. i gällande förordning om statens skolhem. Det nya är enligt förslaget att reglementet ska gälla också familjeavdelningen och att direktionen inom sig kan tillsätta organ för att sköta de uppgifter som hör till den.

5 §. Ordning av barnskydd. I 1 § i förordningen om statens skolhem definieras skolhemmen som anstalter. Skolhemmens verksamhet ordnas trots det såväl i form av anstaltsvård som i form av familjevård som är underställd skolhemmets ledning och övervakning. En revidering av lagstiftningen om familjevård har inletts vid social- och hälsovårdsministeriet. Arbetsgruppen för utveckling av ett riksomfattande handlingspro-

gram för familjevården och lagstiftningen om familjevård föreslår att all lagstiftning om familjevård ska samlas i en lag och att begreppen ska förenhetligas (Behov [av] att ändra lagstiftningen om familjevården. Delrapport av arbetsgruppen för utveckling av ett riksomfattande handlingsprogram för familjevården och lagstiftningen om familjevård, utredningar 2010:15). Syftet är att alla bestämmelser om familjevård i fortsättningen ska ingå i samma lag. Anstaltsvård och familjevård har definierats särskilt också i barnskyddslagen. Med stöd av vad som anförs ovan föreslås det att det i 1 mom. bestäms att verksamheten vid statens skolhem ska kunna ordnas i form av antingen anstaltsvård eller familjevård. I familjehemmen i samband med statens skolhem har man kunnat vidta begränsande åtgärder. Man har inte för avsikt att ändra verksamheten i detta avseende.

Eftersom begränsande åtgärder inte kan vidtas mot unga personer i eftervård och barn som är placerade med stöd av mentalvårdslagen (1116/90), föreslås det i 2 mom. att dessa inte får placeras i samma bostadsenhet som barn i vård utom hemmet.

Fängelsets familjeavdelning fungerar i anslutning till fängelset. Om detta föreskrivs det i 3 mom. Det av Institutet för hälsa och välfärd fastställda skolhemmet styr vid fängelsets familjeavdelning den verksamhet som avses i barnskyddslagen.

6 §. Samarbete med Brottspåföljdsmyndigheten. Enligt 5 kap. 8 § i fängelselagen ska avdelningarna i ett fängelse ha en dagordning. Enligt 5 kap. 9 § 1 mom. i fängelselagen fastställer fängelsedirektören dagordningen. Eftersom dagordningen även påverkar hur barnskyddsarbetet vid familjeavdelningen ordnas, föreskrivs det i 1 mom. att Brottspåföljdsmyndigheten ska svara för beredningen av dagordningen i samarbete med personalen vid familjeavdelningen. Enligt 2 mom. ska sådana diskussioner som avses i barnskyddslagen ordnas vid familjeavdelningen, och en socialarbetare som jobbar inom kommunens barnskydd ska leda diskussionerna och välja deltagare till dem. Fängelsedirektören ska genast meddela den

socialarbetare som ansvarar för barnets angelägenheter, om det sker sådana förändringar i föräldrarnas situation som kan kräva justering i barnets klientplan. Sådana situationer kan t.ex. vara villkorlig frigivning eller förflyttning till en sluten avdelning.

7 §. Ordnande av grundläggande utbildning. Om ordnande av grundläggande utbildning föreskrivs i lagen om grundläggande utbildning (628/1998). Motsvarande hänvisning finns i 9 § i förordningen om statens skolhem.

8 §. Ordnande av annan undervisning och verksamhet. Paragrafen motsvarar i sak 7 och 16 § i den gällande förordningen om statens skolhem.

9 §. Personalstruktur. Det föreslagna 1 mom. motsvarar 18 § 1 mom. i den gällande förordningen om statens skolhem. Enligt förslaget kan det utöver personal i tjänste- eller arbetsavtalsförhållande finnas också t.ex. personal i uppdragsavtalsförhållande vid skolhemmen. Vid fängelsets familjeavdelning arbetar en ansvarig handledare och en eller flera handledare. Det kan också finnas annan personal vid familjeavdelningen. Bestämmelser om detta ingår i 2 mom.

Det föreslagna 3 mom. motsvarar 1 § i den gällande förordningen om statens skolhem.

10 §. Behörighetsvillkor för personalen. Bestämmelser om behörighetsvillkoren och rätten att utöva yrke för social- och hälsovårdspersonal ingår i lagen om behörighetsvillkor för yrkesutbildad personal inom socialvården (272/2005, nedan behörighetslagen) och i lagen om yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården (559/1994). I behörighetslagen nämns inte yrkesbeteckningen handledare (som motsvarar yrkesbeteckningen gruppleddare i den gällande förordningen) särskilt, även om det är den vanligaste yrkesbeteckningen vid statens skolhem. I den föreslagna lagen föreskrivs om handledares behörighet.

11 §. Val av personal. En bestämmelse som motsvarar 1 mom. ingår i 22 § i den gällande förordningen om statens skolhem. Di-

rektionen fattar vid behov beslut om val av serviceproducent som ansvarar för barnskyddsuppgifterna vid fängelsets familjeavdelning.

12 §. Närmare bestämmelser. Närmare bestämmelser om verkställigheten av lagen utfärdas vid behov genom förordning.

13 §. Ikraftträdande. Paragrafen innehåller en ikraftträdandebestämmelse. Lagen om barnskyddsenheter som lyder under Institutet för hälsa och välfärd föreslås träda i kraft den 1 januari 2011. Lagens 3, 4 och 11 § tillämpas från och med den 1 augusti 2011.

Den föreslagna lagen ersätter förordningen om statens skolhem. Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan lagen träder i kraft.

2 Samband med andra propositioner

Propositionen hänför sig till budgetpropositionen för 2011 och avses bli behandlad i samband med den.

3 Ikraftträdande

Lagen föreslås träda i kraft den 1 januari 2011. De paragrafer i lagen som gäller direktionen ska enligt förslaget tillämpas fr.o.m. den 1 augusti 2011.

Åtgärder som krävs för verkställigheten av denna lag får vidtas innan lagen träder i kraft.

4 Förhållande till grundlagen samt lagstiftningsordning

I förhållande till den gällande lagstiftningen föreslås det inga sådana ändringar i propositionen som har betydelse då förslaget bedöms med avseende på de grundläggande fri- och rättigheterna. Enligt regeringens uppfattning kan den föreslagna lagen behandlas i vanlig lagstiftningsordning.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs Riksdagen följande lagförslag:

Lag

om barnskyddsenheter som lyder under Institutet för hälsa och välfärd

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 §

Lagens tillämpningsområde

Denna lag tillämpas på de barnskyddsenheter som lyder under Institutet för hälsa och välfärd. Dessa enheter är statens skolhem och fängelsets familjeavdelning.

Vid statens skolhem tillhandahålls uppfost-
ran och vård samt grundläggande utbildning
och annan undervisning i anslutning till den
åt barn och unga personer som med stöd av
barnskyddslagen (417/2007) är placerade i
vård utom hemmet eller i eftervård och som
inte på ett ändamålsenligt sätt kan uppfost-
ras och vårdas vid någon annan barnskyddsenhet
och inte heller på grund av sjukdom behöver
vård som ges någon annanstans. Vid statens
skolhem kan också tillhandahållas sådana
mentalvårdstjänster som avses i mental-
vårdslagen (1116/1990), med undantag för
vård oberoende av patientens vilja.

Barn kan på det sätt som föreskrivs i barn-
skyddslagen placeras på fängelsets familje-
avdelning hos en förälder som avtjänar ett
fängelsestraff eller är häktad. Familjeavdel-
ningen stöder föräldrarna i deras föräldraskap
och förmåga att hantera sin livssituation. Syf-
tet är att stödja interaktionen mellan barn och
föräldrar och att skapa en trygg vardag för
barnet såväl fysiskt som psykiskt.

2 §

Styrning, ledning och övervakning

Den allmänna styrning, ledning och över-
vakning av statens skolhem och fängelsets
familjeavdelning som avses i barnskyddsla-
gen hör till Institutet för hälsa och välfärd.

Den grundläggande utbildning och annan
undervisning i anslutning till den som ges vid
statens skolhem styrs av Utbildningsstyrel-
sen.

Därutöver utövar regionförvaltningsverken
tillsyn över den verksamhet som avses i
1 mom.

3 §

Direktion

Statens skolhem och fängelsets familjeav-
delning har en gemensam direktion, som In-
stitutet för hälsa och välfärd tillsätter för fyra
kalenderår i sänder. Direktionen har en ord-
förande, en vice ordförande och högst sju
andra medlemmar som har personliga ersät-
tare.

4 §

Reglemente

Direktionen godkänner reglementet för sta-
tens skolhem och fängelsets familjeavdel-
ning. Reglementet ska innehålla bestämmel-
ser om direktionens sammanträden samt om
enheternas verksamhet och personalens upp-
gifter. Direktionen kan inom sig tillsätta or-
gan för planering och verkställande av de
uppgifter som hör till den.

5 §

Ordnanande av barnskydd

Verksamheten vid Statens skolhem kan
ordnas som anstaltsvård eller som familje-
vård under anstaltens ledning. Bestämmel-

serna om anstaltsvård i 11 kap. i barnskyddslagen tillämpas också på familjevård som avses i denna lag.

Unga personer i eftervård eller barn som är placerade med stöd av mentalvårdslagen får inte placeras i samma bostadsenhet som barn i vård utom hemmet.

Fängelsets familjeavdelning fungerar i anslutning till fängelset. Det av Institutet för hälsa och välfärd fastställda skolhemmet styr vid fängelsets familjeavdelning den verksamhet som avses i barnskyddslagen.

6 §

Samarbete med Brottspåföljdsmyndigheten

Den dagordning som avses i 5 kap. 8 § i fängelselagen (767/2005) bereds av Brottspåföljdsmyndigheten i samarbete med personalen vid fängelsets familjeavdelning och fastställs av fängelsets direktör.

För att barnskyddet ska kunna genomföras ordnas diskussioner i enlighet med 31 § i barnskyddslagen. Om det sker sådana förändringar i förälderns situation som kan kräva justering i barnets klientplan, ska fängelsedirektören genast meddela den socialarbetare som ansvarar för barnets angelägenheter om detta.

7 §

Ordnande av grundläggande utbildning

I fråga om ordnande av grundläggande utbildning och annan undervisning i anslutning till den vid statens skolhem gäller vad som stadgas, bestäms och fastställs i lagen om grundläggande utbildning (628/1998) och med stöd av den.

8 §

Ordnande av annan undervisning och verksamhet

Statens skolhem kan ordna arbetsterapi om det med tanke på barnets eller den ungas rehabilitering eller uppfostran anses nödvändigt.

För de barn och unga som har fullgjort sin läroplikt ska det i mån av möjlighet ordnas sådan yrkes- eller arbetsundervisning som motsvarar deras behov och anlag antingen av statens skolhem eller av statens skolhem i samarbete med anordnarna av yrkesutbildning eller arbetskraftsmyndigheterna eller på något annat ändamålsenligt sätt.

9 §

Personal

Vid statens skolhem kan finnas en föreståndare, biträdande föreståndare, psykologer, lärare, speciallärare, skolgångsbiträde, specialistsjukskötare, socialarbetare, ansvariga handledare och handledare samt vid behov annan personal.

Vid fängelsets familjeavdelning kan finnas en ansvarig handledare, handledare och vid behov annan personal.

Om pensionsrätt för personal som nämns 1 mom. gäller i tillämpliga delar vad som stadgas i lagen om statens uppfostringsanstalter och grunderna för de i dessa anställda personens pensionsrätt (293/1922)

10 §

Behörighetsvillkor för personalen

Behörighetsvillkor för handledare är för uppgiften lämplig högskoleexamen eller sådan yrkesexamen på institutnivå som föregick yrkeshögskoleexamen. I fråga om behörighetsvillkoren för övrig personal gäller vad som bestäms om dem någon annanstans i lag och med stöd av lagen.

11 §

Val av personal

Skolhemmens föreståndare och biträdande föreståndare utnämns av direktionen. Skolhemmens föreståndare ansvarar för anställandet av den övriga personalen.

Direktionen fattar beslut om val av serviceproducent som ansvarar för barnskyddsuppgifterna vid fängelsets familjeavdelning.

12 §

Närmare bestämmelser

Närmare bestämmelser om verkställigheten av denna lag får utfärdas genom förordning av statsrådet.

13 §

Ikraftträdande

Denna lag träder i kraft den 20 .
Lagens 3, 4 och 11 § tillämpas från och med den 1 augusti 2011.

Åtgärder som krävs för verkställigheten av denna lag får vidtas innan lagen träder i kraft.

Helsingfors den 17 september 2010

Republikens President

TARJA HALONEN

Omsorgsminister *Paula Risikko*